Ar pascha wisuschehliga augsta Keisara wehleschanu.

Maksa ar peesuhtischanu par pasti:
Ar Peelikumu: par gadu 2 rbl. 75 kap.
bes Peelikuma: par gadu 2 „ — „
Ar Peelikumu: par ½ gadu 1 „ 40 „
bes Peelikuma: par ½ gadu 1 „ — „
Ar Peelikumu: par ¼ gadu — „ 90 „
bes Peelikuma: par ¼ gadu — „ 70 „

Maksa bes peesuhtischanas Rigâ:
Ar Peelikumu: par gadu 1 rbl. 75 kap.
bes Peelikuma: par gadu 1 „ — „
Ar Peelikumu: par ½ gadu — „ 90 „
bes Peelikuma: par ½ gadu — „ 55 „
Ar Peelikumu: par ¼ gadu — „ 50 „
bes Peelikuma: par ¼ gadu — „ 30 „

Mahjas Weesis.

Mahjas Weesis teek isdots festdeenâm no plkst. 8 fahkot.

Maksa par sludinaschanu:
par weenas flejas smalku rakstu (Petit)-rindu, jeb to weetu, ko tahda rinda eenem, maksa 8 kap.

Redakzija un ekspedizija Rigâ, Ernst Plates grahmatu- un bilschu-drukatawâ un burtu-leetuwê pee Petera basnizas.

38. gada-gahjums. — Mahjas Weesis isnahk weenreis pa nedeku.

№ 52. Sestdeen, 25. dezembrî. 1893.

Mahjas Weesi ar Peelikumu war pastellet un **sludinajumus** nodot **Rigâ, manâ drukatawâ un Latweeschu grahmatu pahrdotawâ pee Petera basnizas.** Bes tam wehl **Peterburgas ahrpilsehtâ:** Puhzischu Gedert kga grahm. pahrd., Terbatas un Stabu eelu stuhrî un Jagodkin kga pahrd., pee leelâ pumpja; **Jelgawas ahrpilsehtâ:** Altberg kga grahm. pahrd., Akmenu eelâ Nr. 11; **Ahgelskalnâ:** Lofsberg kga pahrd., Tirgus eelâ un pee A. Reekstin kga, Slokas eelâ Nr. 41; **Ilgezeemâ:** Modin kdses pahrdotawâ; uf **Katrinas dambja:** K. Upit matrial-pretschu pahrd., Peterfalas eelâ Nr. 3; **Sarkandangawâ:** J. Ikman kga material-pretschu pahrd., Twaiku eelâ Nr. 70, J. Ikman kga material-pretschu pahrd., Twaiku eelâ Nr. 47, pee Waldschleschena bruhscha, A. Kaminzius kga dsehreenu pahrd., Tiltu eelâ Nr. 2 un K. Upit kga material-pretschu pahrd. Duntesmuischas eelâ Nr. 36; tad wehl zitâs pilsehtâs, kâ: **Jehsis:** B. Peterson kga pahrdotawâ; **Walkâ:** M. Rudolff un Paulin kgu grahm. pahrdotawâs; **Walmeerâ:** E. G. Trey un dehla kgu grahm. pahrd.; **Rujenê:** J. Alksne kga grahm. pahrd.; **Jelgawâ:** Besthorn kga grahm. pahrd., Pils eelâ; H. Allunan un Jaeger kgu grahm. pahrdotawâs; **Bauskâ:** H. Allunan kga grahm. pahrd.; **Kuldigâ:** Besthorn kga grahm. pahrd.; **Talsôs:** H. Tow kga grahm. pahrd. un bibliotekâ un J. Hirschmann kga grahm. pahrd. Tad wehl „Mahjas Weesi" war apstellet pee saweem zeen. draudses mahzitajeem, skolotajeem un pagasta skrihwereem, kurus mihli luhdsu, tahdas apstelleschanas laipni peenemt.

Saturs: Zeen. lasitajeem. — Pg. K. kga domas un Latweeschu mitologija. (Beigas.) — Amerikas demokratija. (Beigas.) — No eekschemes: a) Waldibas leetas. b) Baltijas notikumi. c) No zitâm Krewijas pusem. — No Rigas. — Teesu leetu nodala: Kilbigi laimini. — Grahmatu galds. — Jf muhsu weesigâs sadsihwes. — Walejâs wehstules. — Deewkalpojumi. — Tirgu sinas. — No ahrsemem. — Telegramas.
Peelikumâ: Debess karaleene. — Bendes walgs. (Beigas.) — Tehwtehwu stahstinsch par wilku. — Pilsehtneeks un lauzineeks. — Turku sakami wahrdi. — Joks. — Dsejoli. — Mihkla.

Zeen. lasitajeem.

Seemas swehtki ir preeka swehtki — un lai zik tumschi padebeschi ir bijuschi pahr mums sawilkuschees un lai zik gruhtas behdas daschu reis muhsu sirdi saschnauguschas, tad tomehr seemas swehtkôs ir gruhtdeenis, ja tik wina kruhtis nenospeesch pahrak nepanesami slogi, juhtas tà kà pazilats un eepreezets. Kaut tad nu ari schogad sposchee seemas swehtki jo sposchi atspihdetu katrâ buhdinâ kà pilî, ik katram atnesdami labako un jaukako, kas atspirdsina ta meesu un garu, to dara par kreetnaku un labaku, par zilweka ideala zeenigaku zilweku. Sahpju mozitàm sirdim lai sposchee seemas swehtki atnes saldu laimibu, ka tee schauschaligo waimanu weetâ waretu pret sawu Raditaju sajust sirsnigu pateizibu. — Saweem zeenijameem lasitajeem sirsnigi pateizamees par mums lihds schim tik leelâ mehrâ parahdito atsinibu, kahda mums no malu malam issazita. „Mahjas Weesis" ari turpmak arweenu wehl wairak un wairak grib zenstees buht tam parahditàs usmanibas un atsinibas zeenigs un zeenijameem lasitajeem pasneegt pehz eespehjas kreetnako. Eewehrodami, ka awises kreetnums wis nepastahw awises leelumâ, bet par wisàm leetam rakstu labuma sinâ, mehs jo sewischku wehribu peegreesisim pascheem raksteem un puhlesimees „Mahjas Weesa" slejâs eeweetot tikai no ihsteem leetpratejeem sarakstitus un labi pahrbauditus rakstus, nekad neaismirsdami, ka weens weenigs kreetns raksts ir wairak no swara, nekà warbuht desmiteem sehnalainu. Us muhsu karoga stahw: gaisma un pateesiba — us preekschu karâ preeksch gaismas un pateesibas! Un mehs ari gribam ik katrâ sinibâ us preekschu eet un eewehrot laika garu un zenteenus. Ar sirsnigako preeku mums jaredz, ka tauta muhs schai sinâ pilnigi saprot un atsihst, ko peerahda daudzee apsweizinajumi un stiprà lasitaju wairoschanàs. Tà tad tikai droschi pa eesahkto zeku us preekschu! Bes jau parauga numurâ peemineteem, mehs starp ziteem raksteem, kurus esam nodomajuschi „Mahjas Weesi" nahkoschâ gadâ nodrukat, waretu atkal peeminet schahdus: 1) Par laikrakstu usdewumu, 2) Stahdu un gakas bariba, 3) Anglija (kur sewischki tiks eewehrota tautas saimneeziba u. t. t.), 4) Par Seemel-Ameriku, 5) Par wehjeem un wehtram, 6) Par tuksnescheem, 7) Par uhdens pluhdeem un ledus laikmeteem, 8) Par seemeĸapola meklescha nu, 9) Zilwezes pirmàs nometnes — kulturas schuhplis, 10) Par pasaules izzelschanos un bojâ eeschanu, 11) Par Austriju u. z. Jaunâ gadâ, kà jau parauga numurâ aisrahdijàm, eesahksim kahdu interesantu stahstu „Skaistà dsirnawneeze", kuru sarakstijis slawenais Wahzu rakstneeks Hermans Sudermans. Ari par kreetneem original-stahsteem ruhpesimees un schai sinâ muhs pabalstis muhsu teizamakais nowelists Rudolfs Blaumans u. z. Tad wehl ar sewischku preeku waram zeen. lasitajeem pasinot, ka mehs nahkoschâ gadâ ari peegreesisim wehribu Leischu un Somu literaturam un saweem zeen. lasitajeem pasneegsim ari is schim walodam tulkotus stahstus u. z. Tà nahkoschà gada sahkumâ mehs „Mahjas Weesi" eeweetosim eewehrojamà Somu rakstneeka Aho stahstu „Gebuhweets", kuru is Somu walodas tulkojis P. Schmidts. Schis stahsts buhs pirmais, kas is Somu walodas tulkots Latweeschu walodâ. Un nu tagad saweem zeenijameem mihleem lasitajeem nowehledami jaukakos swehtkus, sirsnigi sneedzam roku us preezigu, laimigu atkalredzeschanos jaunâ gadâ!

Redakzija.

Pg. K. kunga domas un Latweeschu mitologija.

No P. Šmidts.

(Beigas.)

Domaju, ka ar scho jau peeteekoschi buhschu aisrahdijis, kahdâ garâ ir Pg. kgs rakstijis; bet tà kà no daschàm pusem man ir isteikts wehlejumees, lai es daschas leetas no sawa agrakà raksta par mitologiju wehl plaschaki pahrrunatu, tad ari labpraht wehl usrakstischu kahdas peesihmes. Wispirms man wehl japeemin, ka Lautenbacha kgs sawâ rakstâ par Jupi ir ari bijis weenpusigs. Tà otrâ Jupa teikâ ir sazits, ka semes mahtei ar Jupi bijuschas diwas meitas, Rasa un Leesma. Pagalma pirmâ gada gahjumâ (23. l. p.) turpreti Lautenbacha kgs atstahsta kahdu teiku, kur semes mahtes dehls Staburags eemihlè Debesskaleja meitu Leesminu. Jupa rakstâ pehdejà teika nemaz naw eewehrota. Par tahdàm daschadibam nekahdâ sinâ nebuhtu sinatniskâ rakstâ kluzu jazeesch. No jauna mums te atkal peenahk diwi swaigi deewi, Staburags un Debesskalejs. Jau agraki kur tiku lasijis, ka daudzinatà Staburaga ihstais wahrds esot Staburadze. Turpat bij' usrakstita kahda tautas dzeesma, kas sahkas ar scheem wahrdeem: „Gauschi raud Staburadze". Tà kà ari pehz Ulmana wahrds „radze" nosihmè kalku klinti, tad domaju, ka pirmais nosaukums, no kura buhs zehlees jaunais deews, buhtu nepareizs. Tikpat nedroscha leeta ir ar Debesskaleju. Zik atminos, tad Lautenbacha kgs kahdâ rakstâ (Rotâ) preeksch Debesskaleja eksistenzes peerahdischanas atsauzas ari us pasihstamo tautas dzeesmu: „Kalejs kala debesîs, ogles bira Daugawâ." No scha kaleja istaisit deewa nosaukumu „Debesskalejs" naw peeteekoscha pamata. Ja ar' wehl pateesi kahdâ newiltotâ teikâ buhtu runa par kahdu debess kaleju, tad tomehr wehl buhtu japeerahda, waj winsch ir deews. Wahrdu debess kalejs sawelkot par debesskaleju isnahk wehl otra nosihme, proti kalejs, kas uskalis debesîs.

Tà kà Pg. kgs manam aisrahdijumam par Lihgaju pawisam negrib tizet, tad gribu par winu wehl plaschaki pahrspreest. 1885. g. „Austruma" 625. l. p. Lautenbacha kgs saka, ka Lihgajs jau esot atrodams augschâ minetâ Lasizius rakstâ, par Schemaischu deeweem. Bet ne nu wezajâ, ne ari Mannhardta isdewumâ tahda wahrda pee Lasizius pawisam neesmu atradis. Weenigais Lihgajam zik nezik lihdsigais wahrds tur ir Ligiezus. Pehz Mannhardta schis Ligiezus buhtu tas pats, kas Laskowska Lyjiegus. Mannhards domà, ka schee abi nosaukumi esot saboj ajumi no Lygejas, kas buhtu nomen agentis no lygti, lihdsa tikt. Ari Latweescheem ir tàs paschas saknes wahrds kà Leischu lygti, proti „lihgt". Ka scho wahrdu newaram schkirt, to wehl redzam no tagadnes pirmàs personas, latwiski „lihgstu", leitiski „lygstu". Nomen agentis no „lihgt" (lygti) pa latwiski ir „lihdzejs" bet nekad „lihgajs". Tà kà Lautenbacha kgs peesauz Lasiziu Mannhardta isdewumâ, tad wisadâ sinâ domaju, ka schis pats Lygejas buhs muhsu Lihgajam kuhmâs stahwejis, jo neweens zits Lasizius deews naw ar Lihgaju salihdsinams. Tà tad par Lautenbacha kga „Lihga" eksistenzi es schaubos us sekoscheem pamateem.

1) Naw wehl peerahdits, ka Ligiezus ir teescham sabojajums no Lygejas. 2) Ja ari Ligiezus ir zehlees no Lygejas, tad pehz Latweeschu walodas likumeem schis wahrds buhtu pahrwehrtees par „Lihdzejs". 3) Ja ari Latweescheem buhtu wahrds „Lihgajs", tad akusatiws un wokatiws no wina nebuhtu wis „Lihgo", kà Lautenbacha kgs domà, bet gan „Lihgaju" un „Lihgaj'". 4) Ja Schemaischeem ir tahds un tahds deews, tad ar to wehl nemaz naw sazits, ka winsch buhtu ari Latweescheem. Pahra tautas dzeesmas un teikas par „Lihgaju" Lautenbacha kgam, zik mums sinams, peesuhtitas tik no M. Freymann izdzes, kurai ar daudz pawisam nepasihstameem deeweem un deewem bijuschas darischanas un us kuras neustizamibu jau wairak weetâs esmu aisrahdijis. 5) Manas schaubas par Lautenbacha kga peesaukto tautas dzeesmu: „Es usteizu Lihgo sawu, kas man' dischu audzinajis," wehl neweens naw nehmees peerahdit par nedibinatàm.

Kà no wisa redzams, tad peerahdijumu muhsu mitologeem nemaz naw wajadzigs. Ja tikai weens izdomajis jaunu deewu, tad lai tik sargajas kahds schaubitees. Newaru atturetees wehl kahdu no tahdeem deeweem nepeeminejis. Latweescheem ir pasihstams wahrds: „Rauj tewi pikis!" Kahds asprahtigs „pehtneeks" no scha pika izdomajis deewu Pikolu. Bet ir jau wispahrigi sinams, ka ari pehz kristigas tizibas pikis ir launuma simbols (sk. P. S. Liebmann, Christliche Symbolik). Ari Wahzeescheem ir daudz tahdi isteikumi pasihstami. Peemineschu tik weenu no Heines (dzeesminâ „Disputation"): „Hol' dich Pech und Schwefel" (rauj tewi pikis un sehrs). Tàpat gluschi no gaisa grahbtas ir Pg. kga domas, ka Silais kalns buhtu Latweeschu Olimps, t. i. deewu mahjoklis. Nekad ne esmu dzirdejis kahdu teiku, kas us to aisrahditu, lai gan pats nedzihwoju wisai tahlu no Silà kalna.

Tà kà wisi eewehrojamakee Latweeschu un Leischu walodas un mitologijas pehtitaji (kà prof. Bezzenbergers, prof. Merschinskis, Dr. A. Bielensteins, dozents E. Wolters u. z.) par „slawenajeem Latweeschu mitologijas awoteem" ir tahdâs paschâs domâs, kà Dr. Berkholzs, tad par to wairs plaschaki nerunaschu. Tik wehl beidzot gribu pahra wahrdus minet par to, zik kaitiga ir tautas tradiziju wiltoschana un nekritiska senatnes slaweschana. Wiltoschana ir wisleelakà sinatnes eenaidneeze un ar tahdeem darbeem mehs sew nedaram wis goda, bet gan neslawu. Labus mitologijas pasinejus nemaz naw tik weegli maldinat un ja jau tik kahdus wiltojumus atradis, tad sinams sahks ar schaubam skatitees ari us ihstàm tautas tradizijam. Tahdu neapskauschanu slawu jau peem. ir mantojuschi Leischu romantiskee patrioti un nesin kà ees ar Latweescheem, kuri pehz Pg. kga domam nekahdâ wihsê wairs newarot istikt bez labas porzijas deewu. Us katra soka winsch nemas swanit, ka tikmehr neweens nedrihkst schaubitees par izdomateem deeweem, kamehr pats naw ko labaku tai weetâ klajâ laidis. Ja kahds muhsu mitologijâ grib mahktees ar meleem, tad katram ir teesibas us to aisrahdit.

Amerikas demokratija.

No R.

(Beigas.)

Waretu sintu peemehru usskaitit, kas peerahda, ka A. T. kga slawas dzeesma par wisu Amerikas Saw. Walstju labklahjibu un weenadibu naw wairak nekas, ka breesmiga ironija. Bet telpas man neatlauj daudz peemehru atstahstit, tadehl lai peeteek ar weenu. Kahdâ Amerikanu laikrakstâ lasam:

> Margarethe Hickey, 30 gadus weza, atnahza daschas deenas atpakal no Bostonas schurp ar 7 nedelas wezu behrnu. Wina mekleja darbu, bet newareja dabut. Sestdeenas nakti wina nolika behrnu kahdâ pagrabâ Nr. 226, 42. eelâ. Pret pusnakti wina aisgahja us poliziju un sazija, ka pasaudejuse behrnu 43. eelâ. Pa tàm starpam kahds eerednis atrada behrnu. Lihdz wakarrihtam mahti patureja zeetumâ. Wakar wina nahza teesas preekschâ un to aisstuhtija us 6 mehn. us salu.

Tahdus un daudz launakus notikumus lasam awisês katru deenu, saka muhsu Amerikanis. Mehs ar teem esam tà apraduschi, ka wini us mums wairs nedara nekahda eespaida. Mehs sinam, kahds liktenis sagaida 30 gadus wezo Margarethi Hickey un 7 ned. wezo behrnu. Preeksch abeem buhtu bijis labaki, ja winus tuhlin buhtu noslihzinajuschi kà leekus kakenus waj nederigus kuzenus. Ja jau winai tagad bija bads, tad islaistai zeetumneezei it ihsti neweens nedos darbu un maisi. Ja wina skaista, tad ta war pahrdot sawu meesu un zaur tam wilkt kahdu laiku sawu un behrna dzihwibu, ja ne — tad tai jasog waj jamirst badâ. A. T. kgs gan apgalwo, ka Amerikas seeweeschu stahwoklis toti labs: Tàs war eewehlet par mahzitajeem, adwokateem u. t. t. Bet mehs sinam, ka 30 gadu wezo Margarethi Hickey neweens ne-eewehlès par mahzitaju un 20,000 rubiu gada algas ta ari nopelnis. Tik daudz kumosu sausas maises ta ari newarès nopelnit. No nosedzneeku salas atgreezusees wina war wehlet trihs zelus. Wina war, waj nu par naudu pahrdot sawu meesu, eet sagt, waj ari daritees sew galu. Warbuht wina ees wisus trihs minetos zelus. Papreekschu pirmos diwi un tad — pehdejo. — Bet pag'! Wehl tatschu atleek zetortais zelsch — nabagu nams. „Nabagu namu sekmiga dibinaschana peeder pee Amerikas demokratijas nopelneem," saka A. T. kgs. Kur daudz tahdu nelaimigo, kà Margarethe Hickey, tur ari wajaga sekmigi dibinat nabagu mahjas, jo zitadi gahdigo pilsonu klehtis un spihkeri naw droschi. Paluhkosim kahda dzihwe ir schinis nabagu mahjàs.

Tuwakas sinas mums ir par Tuksberi (Tewksbury) nabagu mahju. „Behrni scheit nemehdz ilgi palikt," sazija kahdai semneezei, kura gribeja schini mahjâ nodot kahdu atrastu behrnu. Un teescham scho nabagu mahju izmeklejot izrahdijàs, ka no 74 behrneem bija 73 miruschi ihsâ laikâ un behrnu lihkischi bija apaleem dutscheem pahrdoti studenteem preeksch greeschanas. Kahds seschi mehneschi wezs behrns, kas scheitan sabija 2 deenas, kluwa par 3 mahrzinam weeglaks. Bet neba labaki gahja peeauguscheem wihreem un seewam, kas posta un bada dzihti mekleja patwerzmi schini labdarigâ eestahdê. Winus aplaupija, izbadinaja, kuhla un padarija ihsâ laikâ par pahrdoschanai derigeem lihkeem. Kahds pilsonis usrahdija waldibai wisas breesmigàs leetas, kas sche notika. Waldiba gan aizsuhtija turp izmekleschanas komisiju. Bet taukee un bagatee nabagu nama pahrwalditaji zehla izmekletajeem preekšû wissmalkakos wihnus un wisgahrdakos ehdeenus un leeta beidzàs ar to, ka waldiba izsazija nebuhschanu usrahditajam pahrmetumu, par to, ka tas tahdas leetas atklahti izpaudis, lai gan izmekleschana usrahdija daudz nezilwezigas pahrestibas, kuras negribetos nemaz tizet. Bet, luhk kà leeta stahw: Naw pelama pati nebuhschana — pelama ir nebuhschanu izpauschana. Tee, pret kureem schee breesmu darbi izdariti, tee tatschu bija tikai ubagi. Un aizstahwedama Tuksberi nabagu mahjas pahrwalditajus Nujorkas Tribine apgalwoja, ka tà jau apejotees ar nabagu mahju eedzihwotajeem wisàs Saweenoto Walstju nabagu mahjàs. — Schis peemehrs peeteekoschi raksturo „sekmigi dibinatàs un usturetàs nabagu mahjas."

Apluhkodami Amerikas Saweenotàs Walstis mehs itin nebuht neatrodam „Austrumâ" mineto weenadibu un wispahrejo pahrtizibu. Turpreti leelee bari nosedzneeku un ubagu, prostituetàs seeweetes, mahtes, kas atstahj sawus behrnus, wihri, kas nespehdami nopelnit deenischko maiziti, keras pee sawas dzihwibas waj rauga zaur sahdzibu apmeerinat sawu izsalkumu, wiss tas mums peerahda, ka Amerikâ ir daudz, daudz tahdu zilweku, kas jo gruhti strahdadami nespehj apmeerinat sawas nepeezeeschamakàs dzihwes wajadzibas. Kahds augsts teesas eerednis Nujorkâ saka: „Nujorkâ ir leela lauschu schkira, kas tik ko welk sawu dzihwibu. Ja scheem laudim jausaudzê pahris behrnu, tad waram buht droschi, ka wini usaudzês sehnu preeksch zeetuma un meiteni preeksch bordela (nama, kurâ eeweetotas netiklas seeweetes.) — Ja wisus Nujorkas namus, kurus apdzihwo nosedzneeki un truhzigi laudis, kas newar paschi nopelnit sawu pahrtiku, saliktu weenâ eelâ, tad schi eela buhtu 22 Anglu juhdzes gara. 1883. g. weena beedriba pabalstija 300 skroderus, kureem bez schi pabalsta buhtu jaubago, jasog waj jamirst badâ.

Tahda ir „wispahrejà pahrtiziba" Nujorkâ. Bet neba Nujorkâ ween sastopams schahds posts. Strahdneeku statistiki izskaidroja, ka Masachusetzâ strahdneeku algas tik masas, kà tàs nepeeteek gimenu usturreschanai. Tur jastrahdajot nepilngadigeem un seeweeschem; un behrni apaksch 15 gadeem nopelnot sesto daku no wisas pelnas. 1883. g. seemâ Kanadas fabrikàs strahdaja behrni apaksch 13 gadeem no pulksteens 6 wakarâ lihdz pulksteens 6 rihtâ, zauru nakti. Usraugs ar pletni gahdaja par to, ka masee neaizmeeg.

Amerikâ ir gan likums, kas aizleedz behrnus kalpinat fabrikàs, bet kad bads speesch, tad jamet ap likumu lihkums. Wezaki ir peespeesti kalpinat behrnus, zitadi wiseem bads. Pensilwanijâ kahds mastirgotajs usrahdija waldibai, ka tureenes fabrikanti darbinot behrnus. Fabrikants dabuja brihdinajumu un nepeenehma wairs behrnus pee darba. Par to wisi strahdneeki bija tà saschutuschi, ka nosprieda mastirgonim par to atreebtees.

„Tahda nabadzība sastopama leelàs pilsehtàs," tà man warbuht sazis, „A. T. kgs jau ari atzihst, ka kahdàs peezàs pilsehtàs esot sastopama nabadzība,

bet zitur waldot wispahriga pahrpilniba." Paluhsim kà isskatas masak apdsihwotàs walstis. Nemsim tikai ofizielas sinas no wislabakà apgabala.

Ilionois ir weena no wisaugligakajàm walstim. Wina wehl nesen koloniseta; 1880. g. tur wehl bija daudſ wairak wihreeschu nekà seeweeschu. Algas tur stipri augstakas nekà apkahrtejàs walstis. Schis walsts strahdneeku statistikas komisari apgalwo, ka winu algu tabeles sihmejotees tikai uſ pahrtikuschakeem inteligentakajeem strahdneekeem un ne uſ „winu mutko, nabago un panihkuscho kauschu schkiru, kuras weenigà statistika esot epidemiskas slimibas, posts un noseedsibas. Un tomehr schis tabeles peerahdis," tà minetais sinojums saka tahlak, „ka puse scho pahrtikuscho strahdneeku newar nopelnit wajadsigo dsihwes usturu. Teem jakalpina seewas un nepeeauguschi behrni, lai waretu wilkt sawu neapskauschamo dsihwibu."

Nesinu, no kahda awota zeen. A. T. kgs smehlis sinas, ka „Amerikas semneeki apstrahdajot pa leelakai daksi paschi sawu semi"? (129. l. p.)

Amerikà bija 1880. g. pawisam 4,008,907 semkopibas.
No tàm bija uſ renti atdotas 1,024,601 „

Tà tad paschi sawu semi apstrahdaja . . . . . 2,984,306 farmeri.

Bet tant paschà gadà Saw. Walstis bija 7,670,493 semneeki. No scheem skaitteem redsam, ka tikai gandrihſ treschà daka no wiseem semneekeem apstrahdà paschi sawu semi. Bet ari no schis treschàs dakas kahda puse tik ir pateesibà sawas semes ihpaschneeki. Otra puse ir tà apkrauta hipoteku paradeem, ka wineem mahja peeder wehl tikai wahrda pehz.

Amerikanis Godwin Muhdis (Moody) saka sawà rakstà „Land and labour in the United States" (Seme un darbs Saweenotàs Walstis), pag. 85:

„Ja waretu sawahkt droschas sinas, tad esmu pahrleezinats, ka 50% farmeru ir semes ihpaschneeki tikai wahrda pehz. Masakais wezako walstju masgruntneeki tik toti eegrimuschi paradòs, ka winu galwenakàs ruhpes tàs, kà lai samaksà arweenu peeaugoschos auglus, lai wehl kahdu laizinu waretu palikt sawà pajumtè. Bet ari tas wairs ilgi nebuhs eespehjams.

„Gluschi tapat isskatas ari jaunakàs walstis. Weenigà starpiba ta, ka scheitan masais semes ihpaschneeks jau eesahzis ar paradu kaudsi. Scheitan winsch semi uſ paradu eepirzis un wina ihpaschumà seme [illegible] intu [illegible] us, [illegible] uſ [illegible] tas [illegible] hu [illegible]

Schos apgabalus apzeklojot wiswairak kriht azis neskaitamee sludinajumi, kurus sastopam uſ katra sola un kur issolitas pahrdoschanai wairak waj masak labi eerihkotas semkopibas. Negribot jadomà, ka wisi masgruntneeki aiſ kaut kahda eemesla teek speesti eespehjami ahtri pahrdot sawu ihpaschumu." Tà raksta Muhdis.

Kà tas saskan ar farmeru koti labo pahrtizibu, kuru mums A. T. kgs wairak reises apgalwo sawà rakstà?

Muhsu aina par Amerikas Saw. Walstju apstakleem gan masak jauka un peewilziga, nekà A. T. kga aprakstis (pateesiba nekad naw tik jauka kà fantasija), bet to teesu jo pamahzoscha. No tàs redsam, ka Amerika nebuht naw tahda Lejputrija, kà A. T. kgs mums grib eestahstit, bet gluschi tahda pate, kà daschas zitas walstis, kur prese pahrwalda tautu un kapitals presi. Saw. Walstis waldà tee paschi saimneezibas apstakli, kahdi Wakar-Eiropà, tàs paschas maschinas, tas pats kapitals, wiss tàpat kà Wakar-Eiropà. Tapehz tur ari tapat staigà kaudis bes darba, pehz maises un darba saukdami, kà Wakar-Eiropà. Waj waldiba karaka rokà, waj presidenta, tas no masa swara. Sadsihwes apstaklus nerada wis waldiba, bet saimneezibas kahrtiba. Tas ir negrosams likums, kuru A. T. kgs laikam nepasina. Zitadi winsch nebuhtu warejis tik kapitalistigà walsti, kà Amerikà, runat par wispahrigu weenlihdsibu.

No eekschsemes.

a) Waldibas leetas.

Widsemes Kameral-Palatas sludinajums mahju ihpaschneekeem jeb winu weetu ispildoschàm personam un eestahdem. Pehz 14. majà 1893. g. Wisaugstaki apstiprinatà walstspadomes nolehmuma ar 1. janwari 1894. g. nahks spehkà walsts dsihwoklu nodoklis, kuru usliks uſ dsihwojomàm telpam, kà paschu, tà ihretòs jeb ari par welti leetoschanà atdotòs namòs, wisàs Widsemes pilsehtàs, isnemot Slokas pilsehtu, sahkot ar dsihwokleem, kuru ihres nauda 225 rbl. — Rigà, 150 rbl. — Jurjewà, 120 rbl. — Pernawà un 60 rbl. wisàs zitàs pilsehtàs, kà: Wilandè, Walkà, Werawà, Walmeerà, Zehsis, Limbaschòs un Arensburgà.

Pamatojotees uſ augschà minetà likuma 24. pantu ik katram mahjas ihpaschneekam jeb wina weetu ispilditajai personai wajaga uſ ihpaschi preeksch ta noteikteem formularem eesuhtit pateesas sinas par wisàm winu namòs atradoschàm dsihwojamàm telpam. Scho wispahrigi pawehstidama Kameral-Palata sino, ka formulari preeksch pasinojumeem tiks wisàm weetejàm pilsehtu polizijas waldem peesuhtiti, lai tàs tos isdalitu namu ihpaschneekeem — un usaizina wisas personas, uſ kuràm schis sihmetos, par to ruhpetees, ka formulari tiktu laikà eegahdati, kà wajadsigi, tà pirmà, tà otrà puse ispilditi, ar paschu wahrdu parakstu apstiprinati un tad ne wehlaki kà 7. janwari 1894 g. weetejai pilsehtas dsihwokku nodokku waldei eesneegti pret kwihti, kura isdodama bes maksas. Formulari eesneedsami Rigà — Kameral-Palatà un walsts bankas kantori, Jurjewà — weetejà rentejà jeb pilsehtas polizijas waldè, pilsehtàs: Werawà, Zehsis un Wilandè — weetejàs aprinka rentejàs, — un Pernawà, Walmeerà, Limbaschòs un Walkà — pilsehtas waldès.

Pee tam Kameral-Palata peesihmè, ka par mineto sinojumu wehlu eesuhtischanu (pat tad, ja zaur formularu nodoschanas nowilzinoschanu tos warbuht wairs pehdejàs deenàs aiſ leelas publikas speeschanàs newaretu nodot), waj par ar noluhku usdotàm nepareisàm sinam par dsihwokku skaitu un ihres mahksas nosazijumeem wainigos sodis: pirmo reisi ar sodu lihdſ 50 rbl., bet otru reis ar sodu lihdſ 300 rubleem. (W. G. A.)

b) Baltijas notikumi.

No Salas. „Kas ne-eet uſ preekschu, tas slihd atpakaſ", schee ir wahrdi, kuri rahdas it kà buhtu sihmeti taisni uſ „Salas Dseedaschanas" beedribu. Bija laiki, kad ta sehla, bija tai kreetnis, pastahwigs un eedseedajees koris, kursch dewa jaukas zeribas, bija tai kaſè daschi simti naudas, bija dedsigi zihtigi un strahdigi beedri, ar wahrdu sakot, netruhka nekas. Bet laiki nahza un laiki gahja, beedribas zenteeni palika neweikli: radàs schkelschanàs, radàs neweenprahtiba, isnihka koris, issika kaſe un tagad — ? Pateesi janoskumst sakot, ka beedribas deenas ir skaititas. Mehs wairs nedabutu dsirdet neweenas wairak-balsigas dseedaschanas, ja skolotajs zeen. Wismana kgs nepuhletos pulzinat ap sewi wehl pulzinu jaunekku un jaunekles, ar kureem swehtkòs gresno muhsu deewkalposchanu basnizà, nodseedot pa kreetnai dseesminai, pee kam wisa zeen. skolotaja gimene nem dsihwu dalibu. Daudſ paldees tam! Mums gan labi patihk klausitees kreetnu dseedaschanu, bet paluhdſ kahdu, lai eestahjas kori, tad par atbildi dabusi ironiskus smaidus, ſ kureem gaischi wari nolasit: „No dseedaschanas man nekahda pekna neatlez, es sinu, kur sawu laiku leetderigaki pawadit, nahz labak uſ krogu! — Ko tur teikt, jaunlaiku sehrga par spihti gruhtajeem laikeem — Latwijà ne-esam mehs weenigee, kas schà rihkojas un brauz no kalna lejinà atdusetees. — Schogad, seemas truhkuma dehl, siwu sweja Bab'eserà wehl naw eesahkusès. Jurneeks.

No Mangaleem. Starp schejeenes eedsihwotajeem ir isplatijusès kahda pelama, pat nekreetna eerascha, pulzetees ap kahsu un zitu isrihkojumu logeem, pee kam noteek gan plehschanàs, gan zitas neleetibas, kà logu isdausischana un tai lihdsigas meschonibas. Pat daudſas jaunkundſes, gandrihſ bes isnehmuma, netura nemaſ par kaunu schahdus baudijumus. Tas nahk aiſ nepahrwaramas sinkahribas, lai pehzaki spehtu laiku pakawet „newainigi" patehrsejot par tur redsetàm un dsirdetàm leetam, pee kam scho kritiku azis neatrod schehlastibas neweens. Jau tur pat pee logeem, zaur issistajàm ruhtem uſ eekscheeni teek raiditas gan nepeeklahjigas dseesmas, gan skalas aprunas uſ weeseem. Tahdam, kas to pirmo reis dsird un redſ, tas isklausàs un israhdàs nekreetni un nekaunigi, bet preeksch dsimta „Mihlgrahweescha" tas ir tikpat nepeezeeschams kà swaigs wegis brokastà pee kafijas tases. — Schimbrihscham Mangaku juhrskolu apmeklè ap 30 mahzeklu un pehz seemas swehtkeem sagaidami wehl daschi. — Wehl japeemin tas, ka naudas, kà ari apdroschinatas wehstules, kuras adresetas juhrskolneekeem, sanemamas tikai Rigà, kà ari wehstuli zitur newar apdroschinat. Ja nu weena wehstule waj jaisnem, jeb janodod, tad tas samaksà gandrihſ weselu pusrubli, kas gan ir padaudſ. Laime wehl, ka neapdroschinatas wehstules no kasaka teek peenestas klaht, pee kam jasamaksà apakas 5 kap. Jurneeks.

No Preekuleem. Schim pagastam tagad peeweenoti bijuschee Jahnu un Zehsu mahzitaja pagasti. Pateizotees Zehsu pilsehtas netahkam atstatumam — ap 6 werstim — schejeeneeschi min. pilsehtas tirgus deenàs, kuras teek noturetas iknedelas, katrà otr- un peekideenà, nopelna kreetnu grasiti, pahrdodami sweestu, krejumu un zitas usturas weelas. Zaur saweenoschanu muhsu pagasts stipri paleelinajees, tà kà tas tagad japeeskaita pee leelakajeem wisà Zehsu aprinkì. Turpretim semes leelums, resp. wehrtiba pa leelakai dakai uſ katra saimneeka koti mass, salihdsinot ar apkahrtejeem pagasteem, zaurmehrà sem 10 daldereem. Minetais masums pa dakai isskaidrojams zaur to, ka schejeeneescheem — Preekuleescheem, isnemot peeweenotos Jahnu un Zehsu mahz. pag., kuri muischu rentneeki, kà krona laudim, seme jau pa leelakai dakai pahrdota ap 1860. g. — ihpaschumi jau ari pa leelakai dakai pahrgahjuschi uſ eepirzeju behrneem, zaur ko seme no wairakeem mantineekeem sadalita. Naw nekahds brihnums, ka daschà labà mahjà atradisi pa 3, 4 saimneekeem, kureem, pahrdomajot winu gimenes leelumu un semes wehrtibu, pateesi gruhti sawu saimneezibu, semes masuma dehl, labaki eerihkot. Tomehr daschkahrt war dsirdet paleelamees: „Esmu saimneeks, grunteeks!" Teesaschanàs sinà muhsu apkahrtnè mehs, pa godam, skaitamees pee pirmajeem, kas jau pat gluschi dabiski isskaidrojams zaur to, ka weenàs mahjàs daudſ saimneeku. Iknedelas noturetàs teesas sehdès isteesajamo prohwu skaits ihsti leels. Azumirkli tagad isteesajamo siwil leetu skaits jau sneedsas pahri par 250, kriminali — 30. — Uſ nahkoscheem 3 gadeem isswehlejàm: par pagasta wezako — lihdsschinejo J. Kampas kgu; par wina weetneekeem, resp. pagasta preekschneekeem lihdsschinejos Dreijera un Sarkana no jauna Grünwaldta un Mihlita kgus. Teesà: par preekschsehdetaju lihdsschinejo M. Apsita kgu; par teesnescheem — lihdsschinejo Bokaldera, no jauna — Osola un Skujina kgus. Par winu weetneekeem: Juhrita, Rautmana, Rampas un Jakobsona kgus. Daudſ sekmes jaunajeem amata wihreem turpinat parasto gaitu, pagasta labklahjibai upurejotees un partijas garu isnihdot! — Mums ar tizibas skolotajeem pee schejeenes 2-klasigà tautas apgaismoschanas ministrijas skolas lahga neweizas. Isswehlejàm gada laikà tagad jau zeturto — Lukschewitza kgu ſ Kursemes. Lai winam wairak laimetos minetà darba laukà strahdajot, nekà wina preekschgahjejeem. Ar skumjam atstahsim ar nahkoschu jaunu gadu sawu lihdsschinejo pagasta rakstuwedi, W. Klawina kgu, kursch jau mineto amatu 9 gadus kopis un schinì laikà usziht ibu israhdijis un muhsu siltu simpatistu peekrischanu eemantojis. 8. dez. sch. g. wina weetà iswehlejàm P. Pitas kgu no Zehsim. Gaidam no wina tahdus paschus panahkumus, kahdus panahzis wina preekschgahjejs. Negateetis.

No Weetalweescheem.

Lihdſ ar wezo gada galu
Naigi sahksim nu ar sparu
Latwju tautas druwà strahdat,
Sewim nemirstoschu slawu gahdat!

Padaridami kahdu leelaku, nopeetnaku darbu, mehs pajuhtam sewischkus preekus. Wairak gadus atpakaſ jau kopsch schejeenes Weetalwas labdarigà dseedataju beedriba bija nodomajuse dibinat krahjun aisdewu kasi. Bet puhlinus netaupot, tas tatschu reis isdewàs, ko bija wehlejusees sasneegt. Beedribas statuti no Augstàs Waldibas jau apstiprinati, tà kà jau pirmo sapulzi wareja noturet sch. g. 12. dezembrì. Par beedribas preekschneeku eewehleja J. Behka kgu, par rakstwedejeem A. Jankawu un W. Eiduka kgus. Kase, kà zerams, schejeenas apkahrtnei buhs par leelu swehtibu. Wehlejam teizamajam darbam kreetnas sekmes! Schejeeneeschi ari isrihkojumu sinà wiseem spehkeem zihnas, scho to israhdami. Tà beedriba ari sch. g. 26. dez. isrihkos teatri ar pehz tam sekojoschu „jautribas wakaru". Teatrì israhdis Purinu Klahwa sarakstito behdu lugu „Nauda". Ee-ejas maksa tika paseminata. Tadehl uſ preezigu atkalredseschanos Weetalwas beedribas plaschajàs telpàs! — Laikrakstòs jau kahdu reisi ir aisrahdits, ka schejeenas draudsei naw paschai sawa ihsta ehrgelneeka resp. schkestera. Wehlejams buhtu, ja schejeeneeschi wisi weenotos un scho nebuhschanu nowehrstu, bet newis pee zitàm draudsem eetu ubagot, kà pascheem tahdu personu buhtu truhkums, kas to waretu speht isdarit. Loti noschehlojami. Banderu Janis.

No Grosdonas. Tà kà schejeenes pagasta mahja pagahjuschà gadà nodega, tad lihdſ schim Grosdoneeschi isteek bes sewischkas pagasta mahjas, noturedami sawas darischanas ihretàs telpàs — Kipu mahjàs. Eewehrojot pagasta nama nepeezeeschamu wajadsibu, weetneeku pulks sch. g. 16. nowembrì nospreeda zelt jaunu pagasta mahju. Pagasta namu taisìs no akmineem un tas buhs 7 asis garumà un 5 asis platumà. Par pagasta wezako eewehleja Ruschanu saimneeku Andreju Esarkalnu un par pagasta preekschneekeem Kipu gruntneeku Niklas Delli un Stukulu — Dahwi Pakalnu. Bet tà kà par pagasta wezako eewehletais Andr. Esarkalns no weetejà komisara kga netika apstiprinats, tadehl, ka tam naw apstiprinata kontrakta, tad wehleschana tika par jaunu isdarita sch. g. 8. dezembrì, kurà deenà iswehleja par pagasta wezako lihdsschinejo — Melderu gruntneeku Peteri Dorinu. Labas sekmes! V—ys.

No Mahrzeenas. Schejeenes Asnu mahjas kalpone — jaunekle K. nesen sewim galu padarijuse, eenemdama seepju sahles. Paschnahwibas eemeslis tas, ka wezaki winai leeguschi eet pee israduſetà, kurà ta bijuse karsti eemihlejusees. Tas ir atkal mahjeens wezakeem, saweem behrneem zeeschi nestahtees zelà mihlestibas leetàs. V—ys.

No Selgowskas. Schejeenes pagasts teesas sinà ir peeweenots pee Weeseenas. Tagad, pehz weetejà komisara kga usdewuma, Selgowskas pagasts ari waldes sinà ir peeweenojams pee kahda no kaiminu pagasteem. — 10. dezembrì sch. g. pee schejeenes muischas kroga tika noturets gada tirgus. Lai gan pee jauka laika bija leels, tomehr lopu bija deesgan maſ un par teem dewa ari semas zenas. Turpretim sirgu meetneekeem gahja labi uſ rokas. Beigàs ari kahdu tehwinu starpà notika sihwa pluhkschanàs, pee kam daschs dabuja sastrambatu gihmi, daschs uspampuschu peeri. P.

Jurjewas universitatè, kà mums sino, kursu pabeiguschi schahdi muhsu tautas dehli: Krumbergs un Mengels medizinas (ahrstneezibas) fakultatè un Matschulans un Freibergs teologijas fakultatè.

No Rihzes. Uſ nahkoscheem trim gadeem par pagasta wezako eewehleja lihdsschinejo — Andreju Kunki; par pagasta preekschneekeem: Spruhdu, Timleri, Girukalnu un Orbanu. Daudſ sekmes jaunajeem amata wihreem jo projam pagasta lozekku labi strahdajot! — Nesen kahdu nakti tika nosagti schejeenes Reinu saimneekam sirgi un ragawas (ragus). Saglis, gabalinu nobrauzis, laikam eedomajees, ka labaki buhtu kamanàs sehdet nekà uſ ragawam — eegreesees mahzitaja muischas kaleja mahjokli, panehmis tur kamanas, atstahdams ragawas tai weetà. Pee tam ar pahrjuhgschanu steigdamees aismirsis turpat daschas nokautas sosis. Nobrauzis lihdſ meschsarga Slamsta mahjam, eedomajees eet apluhkot S. sirgus, waj nederetu mihl. Un re, nekas nekaitetu. Godigais saglis nu negribedams S. trauzet no meega, panehmis klusi pehdejà sirgu un palizis atkal R. sirgu tai weetà, aisbraukdams bes magaritscham prom uſ laikeem. — Lejneeku skolas mahjà skolotajam Janischewskam, kahdu wakaru pee rakstama galda sehdot, tika zaur logu akmens sweests, kursch par laimi maſ kaiteja, tikai drusku skolotaja plezu aiskerdams un lampu sadauzidams. M. B—s.

No Leepajas. Par weetejàs Wahzu awises „Libausche Zeitung" redaktoru, lihdsschinejà redaktora E. Krauses weetà, kursch nodomajis atstaat uſ Berlini — parakstijees A. Döllena kgs.

c) No zitàm Kreewijas pusem.

Peterburgas Geografiskàs beedribas Leischu nodala notureja pirmdeen, 13. dez., trescho sapulzi. Slawenais Somu walodas pehtitajs Dr. J. Mikkola lasija garaku rakstu preekschà par Somu-Ugru walodàs peenemteem wahrdeem no Leischu, Slahwu un Germanu tautam. Wiswezakee aisnehmumi esot no Leischu, tad no Gotu un tik wehl treschà kahrtà no Kreewu walodas. Tà peem. salikums —ti— Leischu aisnehmumòs weenadi pahrejot par salikumu —si—, peem. Leischu tiltas (latw. tilts) Somu walodà pahrwehrtees par „silta", Leischu marti (sakne: martia, latw. bruhte) somiski esot „marsian", turpreti Germanu daudhi (latw. slimiba) ir pee Someem pahrgahjis par „tauti" un newis „tausi", tà tad salikums —ti— wehl bijis sastopams reetruma Somu walodàs, kad tikuschi peenemti Leischu wahrdi: tiltas, marti u. z., bet wehlaku tas pahrgreesees par —si—, pehz kam minetais skanu likums bij' jau saudejis sawu nosihmi, kad tikuschi peenemti Gotu jeb Germanu wahrdi, kà peem. daudhi. Uſ preekschu zeram pasneegt garaku rakstu par min. preekschmetu. Beidsot tika wehl pahrspreests, isdot sewischkus nodalas rakstu krahjumus. Wisadà sinà no schàs beedribas mehs waram daudſ ko zeret. P. S.

Maskawà eerihkots pusdeenu kehkis preeksch masturigeem studenteem, kur 350 studenti dabuschot pusdeenu par welti. Par kehka ustureschanu gahdajuse kahda W. P kundse, kura schim mehrkim par labu seedojuse leelaku sumu. Sche mehs no sawas puses waretu peesihmet, ka pusdeenu stipendijas ahrsemès parasta leeta. Wispahrigi schahdi pusdeenu galdi ir par leelu swehtibu un nereti augstskolu mahzekleem ir noderigaki un wairak par swehtibu nekà skaidrà naudà pasneegtà palihdsiba, tapehz ka nauda daschu reis teek weeglprahtigi istehreta jeb tà sakot nemanot iseet, pehz kam studentam nereti jazeesch pat wisnepeezeeschamakàs usturas truhkums, zaur ko teek samaitata studenta weseliba, ja, tas warbuht pat eet bojà, kurpreti, kad kahdam studentam teek pasneegta pusdeenas stipendija, tad war buht droschs, ka stipendija naw ismesta kà semè. To eewehrodami, mehs gribetu greest Sinibas Komisijas wehribu uſ scho leetu. Mums schkeet, ka ir peenahzis laiks, kad ir Latweeschi warbuht waretu eerihkot saweem masturigeem jaunekleem augstskolàs pusdeenu stipendijas, kuru swars un nosihme ir wisai leeli. Muhsu tauta, kà tas jau simtàm reisem aisrahdits, ir masa un masturiga, kapehz ta newar palihdset augstskolu mahzekleem tahdà mehrà, kà tas buhtu wajadsigs. Un kad Latweeschi tomehr sawus asinaineem sweedreem pelnitos graschus deesgan bagatigi seedo masturigeem augstskolu mahzekleem par labu, tad to ir sihme, kas peerahda, ka Latweeschi jau atsinuschi gaismas lesisko swaru un nosihmi, par ko no wilas sirds japreezajas. Bet nu ne tikweem par to, lai palihdsibas pasneegschana peenemtos, ne, ari par to, lai seedotee graschi tiktu zil ween maſ eespehjams pareisi [illegible] isdaliti, il katram jaruhpejas — un ar pusdeenas stipendiju eerihkoschanu, kà mehs domajam, jau buhtu schai sinà speets labs solis uſ labako pusi. Bez gadijeena mehs zeram studenta stipendiju isdalischanu sihkaki pahrrunat un aisrahdit warbuht wehl uſ ziteem pahrgrosijumeem, kas pehz muhsu domam buhtu isdarami. Studentu stipendiju sawakschana un ne masak winu isdalischana ir tik nopeetna leeta, ka ta no wisàm pusem pamatigi un atklahti pahrrunajama.

Dselszeku darbi. Lihdſ schim peenehma dselszeku waldes preeksch sneegu tihrischanas pee dselszeleem weetejos semneekus, bet schee, eewehrojot to, ka winu palihdsiba wisadà sinà bija wajadsiga, nereti pagehreja pahrak augstas zenas. To eewehrojot dselszeku waldem, kà „Graschd." sino, ir atkauts, tahdòs gadijeenòs saukt kara pulkus. Kara walde nolehmuse, nemt par katru deenu pee schahda darba preeksch militar-eerednu algoschanas uſ wiseem dselszeleem sekoschu maksu: Schtaba ofizeeram 5 rbl., wirsofizeeram 3 rbl., apakschofizeeram 1 rbl. 50 kap., saldatam 1 rbl.; bes tam semakeem eerednem katram jadabun pusmahrzina galas un tehja ejewihna porzija.

...erburgas. Wispahrigà isglihtibas ...eja nolehmuse nahkoschà gadà ar semstwu peepalihdsibu par 25,000 rbl. eerihkot 100 tautas bibliotekas, kur lasit warès bes maksas. Komiteja schim nolukkam par labu isrihkoschot naudas lasischanu, kà ari pate if sawas kases atwehlejuse jau 2000 rbl. Poteesi teizams mehrkis, gahdat par gara gaismas isplatischanos tautà.

Ukas guberna ir weena no tàm gubernàm, kur daschnedaschadu tautibu laudis ar semkopibu nodarbojas. Tà te bes ihsteem schejeenes redsihwotajeem: Kreeweem, Baschkireem, Tatareem, wehl atrodas Meschtschereki, Tschuwaschi, Tscheremisi, Mordwini un ari Latweeschi. Isnemot Muhamedanus, katra tauta walkà sawu tautisku apgehrbu un gluschi maf ...ehribas peegreesch wispahrigai modei, tà par peem. muhsu tautestem waru pastahstit, ka Tataru resp. wisu Muhamedanu seeweetes un tàpat Tschuwaschu un Tscheremisu walkà bikses. Ari eeraschu sinà ir katrai tautai daschadas sawadibas. Pazarips.

No Rigas.

...gas Latweeschu teatris. Isg. swehtdeen israhdija ...ugu „Miljona dehl". Lugas saturs ir pahrak sekls, kapehz ari neturam par wajadsigu, to ...mwaku pahrrunat. Waj teescham nebuhtu eespehjams uswest beeschaki kreetnaka, kodoligaka satura lugas, kà tas lihds schim notizis? Ka publikai kreetnakas lugas nepatiku, par to tak newar suhwtees. To peerahda tas, ka publika tahdàs israhdès eerodas jo leelà skaità, kur preti isg. swehtdeenas israhde bija deesgan wahji apmekleta. Waj tas tikai tà bija tuwo swehtku dehl, kà to daschi apgalwoja, par to mums jaschaubas, jo sewischki kad ...ewehrojam, ka ari zitu moswehrtigu lugu, peem. lehdu lugas „Naudas" israhde bija wisai maf apmekletas. To deretu gan turpmak eewehrot. Pate israhde noritijàs ihsti teizami. Akteeri it kà uf deribu zentàs weens otru pahrspeht. Wareja wisur manit, ka wifs bija ar apdomu eerihkots un eekahrtots, no ka wareja redset un spreest, ka muhsu jaunais teatra direktors ir weiklis sawà amatà. Par to no wisas sirds japreezajas. Bet zeresim, ka kreetnaka satura lugam tiks turpmak peegreesta leelaka wehriba.

Adolfa Allunana 25 gadu teatra darbibas jubileja. Daram wehl reisi sawus zeen. lasitajus usmanigus uf to, ka muhsu teatra nodibinatajs Adolfs Allunans pirmajàs swehtkàs, festdeen, 25. dezembrì (1893. g.) isrihkos Wahzu Amatneeku beedribas (Gewerbeverein) sahlè teatra israhdi, kur uswedis „Pahrtizibà un nabadsibà" (Sadsihwes ...ina ar dseedaschanu 4 zehleenòs, pehz kahda wezaka ...reekschmeta Latweeschu skatuwei farakstijis Adolfs Allunans). Pee teatra, bes zeen. gawilneeka, ari peeaalisees wina meita Marija Allunana jaunundse. Zeen. gawilneeks pehz israhdes tiks apweizinats. Zeram, ka Latweeschi pratis zeenit schakla darbineeka pateesus nopelnus. Adolfa Allunana leelee nopelni wispahr tautai sinami, tà kà ar teem wairs naw wajadsigs neka teikt. Wahrds „Latweeschu teatra tehws", kahds Adolfa Allunana ...gm ar pilnu teesibu peeschkirts, jau ween pilnigi ...akfturo zeen. gawilneeka darbibu un nopelnus.

Sinibu Komisijai 17. dezembrì bija gada sapulze. Wispirms preekschneeks sinoja par eesuhtiàm leetam: no Kemera saneemtas 232 tautas dseesmas, 68 mahnitizibas atleekas un 5 sodu aprakfti if Mehdsules apgabala; tad Stepermanu Krustinsch eesuhtijis diwas if sawàm teatra lugàm: „Sodiba", drama trijòs zehleenòs un „Uhdens meita", romantiska behdu luga 5 zehleenòs; tahlak — konwersazijas wahrdnizas 22. burtniza. Bes tam preekschneeks sinoja, ka musejai par 20 rbl. eegahdatas: ...alta faksch a, granita wirkne un galwas rota. Par atpirkschanos no jaungada wisitem preekschneeks sino, ka „Balss" un „Baltijas Wèstnesis" usnemschotees atkal issludinat to wahrdus, kas atpirkuschees no min. wisitem; no ziteem laikraksteem atsildes wehl ne-esot saneemtas. Pee tam sapulze nolehma ar tahdu pat usaizinajumu greestees ori pee „Mahjas Weesa", kas no jauna gada, kà sinams, peenems plaschaku weidu un darba lauku. — Tad sapulzè tapa nolasits kahds raksts, zaur kuru Maskawas arkeologistà beedriba usaizina Sinikom. suhtit uf eepreekscheju nahkoscha kongresa — kas, kà sinams, taps noturets Rigà — komisiju ...ns delegatus. Schi eepreekscheja komisija usstahutojumus, kas buhtu kongresà pahrrunajami. ...a ar wispahrim isstrahdajot kongresa programu. Preeksch pascha kongresa sarikoschanas tapschot Rigà eezelta ween sewischka nodala. — Par delegateem no Sin. kom. puses tapa eewehleti Webers Rigà un Kiodsineeks Maskawà. Ari wajadsigais kredits tapa atwehlets. — Pehz tam nahza gada pahrskats par Sin. kom. darboschanos: sapulzem, ...ferateem u. t. t. Ar jo sewischku atsinibu tapa ...mineta un ari no sapulzes usnemta S. Nowizka kga darboschanas aprakstoschanà. Pee tàs pa... wises nosprieda ari musejà atrodoschàs leetas ...ahwinat pret naudu. — Tad nahza pahrskats par bibliotekù. Beedribas laikà bibliotekà ...ronàs ...ihstu brihschanu 1035 sehjumi ar kahdàm 1880 grahmatàm, ...ber tam ir peer 35 preekschejà gadà. ...ina ar komisijas bibliotekà schim brihscham ap 850 ...hjumu, ...ahtas uf preekschu ...ici augs, jo, ...sinam ...komisija bibliotekà nolehmuse eegahdat wisas Latweeschu grahmatas, kà ari tàs, kurâs par Latweescheem rakstits. Bes tam beedribâ ir lasams galds, uf kura atronas wisi Latw. laikraksti, eewehrojamaki schejeenes Kreewu un Wahzu laikr. un schurnali. Preeksch lasamas bibliotekas nolemj apgahdat drukatus katalogus, lai lasitajeem labak buhtu eespehjams iswhletees grahmatas. Zerams, ka zaur to peeaugs ari abonentu skaits. — Jf pahrskata par jautajuma wakareem redsams, ka tahdu pag. gadà bijis 25 ar 24 daschada satura preekschlasijumeem. Katrs wakars apmeklets zaurmehrâ no 216 klausitajeem, pawisam — no 5400 zilwekeem. — Tad nahza wehleschanas. Par preekschneeku tapa eewehlets S. Webers, par wina weetneeku (pehz otrreisejas wehleschanas) W. Plutte, par rakstwedi — Gustaws un musejas pahrsini — Nowizkis; par bibliotekaru — Wold. Sahlius; par delegateem teatra komisijâ — Weinbergs un Purinsch; par jautajumu wakaru waditajeem — Webers, Mednis, Barons, Plutte, Groswalds, Bruneneeks. Jf pehdejeem atteizàs Webers, kalab wina weetâ eewehleja Kahrkluwalku. Par kandidateem palika Pauluks un Birsmans. — Beigàs iszehlàs loti dsihwas debates par jautajumeem un to isskaidroschanu. Sapulze bija kupli apmekleta. (D. L.)

Behrnu patwerfme „Sile". Lai atweeglinatu mahtem winu deenischko pelnu, tad ir atklahta kahda behrnu deenas patwerfme „Sile" Stabu eelà Nr. 88, kur par 2 kap. ikkatrs behrns, weenalga pee kahdas tautibas un tizibas tas ari nepeederetu, atrod siltas telpas un apgehrbu un ehdeenu. Wehledamees publiku eepasihstinat ar scho eestahdi aisrahdam uf sekoscheem nosazijumeem.

1) Peenem tikai weselus behrnus, 2) 4 mehneschi lihds 4 gadi wezus. 3) Ar krustamu sihmi, baku sihmi un pehz ahrsta apskatischanas. 4) Mahsas, behrnu sanehmuschas, to nomasgà un apgehrb tam tihras drahnas. 5) Behrnus peenem no rihta plkst. 6—8, bet wezakeem tee atkal janem atpakal ne wehlak kà pulkst. 9 wakarà. 6) Maksa par behrnu 2 kap. par deenu. 7) Behrnu usnemschana naw aprobeschota, bet atkaras no patwerfmes lihdsekleem. 8) Swehtdeenàs un swehtku deenàs „Sile" ir slehgta.

1. peesihme. Tikai ar 5 behrneem war taisit usnehmumu, t. i. tos war peenemt uf pastahwigu dsihwi.

2. peesihme. Zik beeschi un kahdu baribu behrneem dod, tas atkaras no behrnu weselibas stahwokla un winu organisma.

Patwerfmes personals: 2 sarkanà krusta mahsas, 2 aukles un 1 kehkscha.

Peepescha nahwe. 18. dez. 29 gadus wezais strahdneeks Peteris Swaigelits, eedams pa Nikolaja eelu, pakrita nama Nr. 38 tuwumà uf trotura un tuhlin nomira. Lihkis ir nodots usschkehrschanai.

Atrasts behrna lihkis. 19. dezembrì atrada Pokrowa kapsehtà wihreeschu dsimuma jaunpeedsimuscha behrna lihki. Leeta ir nemta ismekleschanà.

Nelaimes gadijeens. 17. dezembrì eesahka „Schampetres" ihpaschneeka Lercha kga sirgi Ahgenskalna twaikonu steku tuwumà trakot un nosfkrehja lihds Uhdens eelai, kur kaleschu sadausija un nosweeda kutscheru, pee kam to eewainoja galwà.

(R. P. P. A.)

Teesu leetu nodala.

Kildigi kaimini. Jehkabs Plikgalwis un Jahnis Bergmanis ir tuwi kaimini, bet neba wineem ir tuwu kaiminu satiksme. Jau kopsch 3 gadeem wini strihdas par grahwi: Toreis if Plikgalwja grunts tezeja it jautri lihkulotschu grahwis taisni zaur „dambi" uf otru grahwi, kursch tek zaur Bergmana grunti; bet kaiminsch Bergmans, — nesin kahda eemesla dehl, — newar kà newar schahdu uhdens satiksmi zeest, winam ta duras kà skabarga azì un tadehl kahdu jauku deenu aissposto grahwja galu pee „damba", zaur ko Plikgalwja druwas teek appludinatas. Tomehr Plikgalwis, laikam negribedams ar kaiminu kildotees, isrok grahwim jaunu uhdens zelu (noteku); schahda rihkoschanàs Bergmani wehl wairak sakaitina, kadehl winsch 1892. g. 3. junijà greeschas pee Beerinu pagasta teesas un schehlojas, ka Plikgalwis israzis grahwi „zauri zekam" un laischot uhdeni wirsù uf wina laukeem, zaur ko winam zelotees saudejums. Tani paschà gadà 10. junijà min. pagasta teesa nospreeda, ka Plikgalwim ir israktais grahwis bes kaweschanàs un ne wehlaki kà 14 deenu laikà jaaisnet. Bet nu ari ar Plikgalwja pazeetibu bija beigas, — pehz ilgas pahrdomaschanas ari winsch sch. g. septembra mehn. 15. deenà greeschas pee Beerinu pagasta teesas ar schahdu schehloschanos: Bergmanis esot 27. augustà sch. g. aismetis zaur wina, Bergmana un treschà kaimina Rosenfelda gruntem tekoscho grahwi, zaur ko wina laukeem notikuse zaur uhdens usplubschanu 100 rbl „skahde", kadehl luhdsot, lai Bergmani peespeestu, grahwi tuhdal istihrit un „skahdi" atlihdsinat. Bergmans atsinàs, ka grahwi aismetis, pee tam isskaidrodams, ka winsch to darijis atteezotees uf pagasta teesas spreedumu no 10. junija 1892. g. — Pagasta teesa, eewehrodama spreedumu no 10. junija 1892. g., pehz kura Bergmanam pilniga teesiba grahwi aismest, kà ari to, ka pehz teesas atsihschanas zaur grahwja israkschanu Bergmanam „teescham skahde" zelas, — nospreeda: Jehkabu Plikgalwi ar sawu suhdsibu atraidit.

28. oktobrì sch. g. abi kaimini stahweja I. Rigas semneeku Wirsteesas preekschà. Pehz Beerinu pagasta teesas spreeduma un preekschà stahdito rakstito isskaidrojumu nolasischanas winus peelaida pee mutiskas sazihkstes. Schoreis abi diwi dija loti masrunigi. — Wirsteesa, eewehrodama faktu, ka Beerinu pagasta teesai nebija teesiba peenemt Plikgalwja suhdsibu, wismasak wehl to isspreest pehz winas esamibas (no существу), — nospreeda: „Pamatojotees uf pag. tees. Ust. II. d. 123. panta 3. punkta un ziwiltees. Ust. 893. panta, isnihzinat Beerinu pagasta teesas rihkoschanos schinì leetà un to eeskatit par pabeigtu uf wiseem laikeem."

Kr. Virszemneeks.

Grahmatu galds.

Redakzijai peesuhtitas schahdas jaunas grahmatas:

Laukfaimneeku kalendars 1894. g. Praktiski un sinisku isglihtoteem laukfaimneekeem, dahrsneekeem, bischkopjeem un tirgotajeem peedalotees klajà laidis agronoms J. Bisseneeks. Laukfaimneeku kalendaram eet lihdsi diwas peedewas: 1) Laukfaimneezibas raksti, otrais krahjums, 2) Pamahziba, kà kopjami auglu koki, dota no Rigas dahrskopibas beedribas. Maksà 30 kap.

Konwersazijas wahrdniza. (21. un 22 burtnizas. Jautajumi — Kantarida.) Ar daudz mahzitu Latweeschu palihdsibu H. J. Drawneeka isdota. Jelgawà, 1893. g. H J. Drawin-Drawneeka apg.

Jhstais Tautas Kalendars 1894. g. No Puhzischu Gederta. Rigà. Puhzischu Gederta (Eulenberga) apgahdibà, Terbatas eelà Nr. 52, pascha namà.

Jf muhsu weesigàs sadsihwes.

Rigas Latw. teatris. Pirmà seemas swehtku deenà, festdeen, 25. dezembrì 1893. g.: Deenas israhde behrneem. „Sneega mahte". Sahkums plkst. 3 pehz pusd. Paseminatas zenas: 80, 55, 35 un 25 kap.

— Pirmà seem. swehtku deenà, festdeen, 25. dez. 1893. g.: „Laime un mihlestiba" (Trihs klenderi). Sahkums pulkst. 7 wakarà. Parastas zenas.

— Otrà seemas swehtku deenà, swehtdeen, 26. dez., 1893. g.: Deenas israhde. „Pahrdotais meegs". Sahkums plkst. 3 pehz pusd. Parastas zenas.

Dseed. beedr. „Imanta". 26. dezembrì, Mineral-uhdenu eestahdes sahlè: Wecsigs wakars ar dseedaschanu un deju. Sahkums plkst. 8 wak.

Tornakalna Latw. palihdz. beedr. 1. janwari 1894. g., Zeribas beedribas sahlè (Altonawà): Eglite atraitnem un bahrineem par labu. Pehz tam balle. Sahkums plkst. 8 wak.

Jonatana beedriba. 24 dez : Balle. Sahkums plkst. 7 wak.

Walejas wehstules.

K.. O. Teeflectu jautajeeni, uf kureem wehl nebuhtu dotas atbildes, tiks isskaidroti nahkoschà gadà. Daschu jautajeenu isskaidroschanai ir zelà nepahrwarami schkehrschki.

Dr. K. B. Loti pateizamees par eesuhtiteem rakstiem, mehs tos ar sewischku interesi lasijàm un eewietosim nahkoschà gadà pirmajòs numuros. Sveigu mums ari turpmak jo bezkis ...

B. A. A. Tr. — **N.** Raksts par seemas swehtku dahwanam mums peenahza par wehlu.

J.. neekam — **M.** Wehstules if Indijas, Kinas, Japanas u. t. t. mums buhtu ihsti pa prahtam.

P.. rinam U—fà. Sinojumi no Juhsu apgabala mums mihli.

Witebskeetim. Tàpat.

S.. ris. Dsejols „Tauteesscheem" mums neder.

T. — N. Dsejols „Silàs azis" labaki noder papiru kurwim, nekà atlahtibai. Jums katrà sinà eeteizami, dsejas kokli uf wiseem laikeem pakahrt wadsi.

Dr. med. **G. B. — K.** Juhsu kodoligais raksts if medizinas drihsumà tiks drukats.

P. L. — J—gawà. Preezajamees par Juhsu atsinibu. Red.

Deewkalpojumi.

Pirmà seemas swehtku deenà, 25. dez. 1893. g.

Jahna basnizà	pulksten	9	mahzitajs	Weyrichs.
„ „	„	2	„	Bernewitz.
Gertrudes basnizà	„	1/2 10	„	A. Walters.
Jesus basnizà	„	2	„	Bergmanns.
Martin basnizà	„	5	„	Taube.
Trihsweenibas basn.	„	9	„	Fromms.
Pahwila basnizà	„	1/2 9	„	E. Walters.
Lutera basnizà	„	1/2 9	„	Paukschens.

Otrà seemas swehtku deenà, 26. dez. 1893. g.

Jahna basnizà	pulksten	9	mahzitajs	Bernewitz.
„ „	„	2	„	Cand. Plutte.
Gertrudes basnizà	„	1/2 2	„	A. Walters.
Jesus basnizà	„	10	„	Josephi.
Martin basnizà	„	9	„	Kaehlbrandts.
Trihsweenibas basn.	„	9	„	Fromms.
Pahwila basnizà	„	1/2 9	„	E. Walters.
„ „	„	6	„	E. Walters.
Lutera basnizà	„	1/2 9	„	Paukschens.

Tirgus sinas.

Rigà, 22. dezembrì 1893. g.

Zenas schahdas:

Rudsi, 120 mahrz. sm., makfà uf weetas (Rigà) 64—71 kap. pudà.

Kweeschi, Kreewu, pehz labuma, 80—84 kap. pudà; Kursemes 125 mahrz. sm., 75—80 kap. pudà.

Meeschi, schahweti, 100 mahrz. sm., 74 kap. pudà; Kursemes, pehz labuma, 62—66 kap. pudà; Kreewu 55—65 kap. pudà.

Ausas, schahwetas, makfà uf weetas (Rigà) 62—63 kap. pudà; Kreewu 59—76 kap. pudà.

Linsehklas, brahka, 87 1/2%, makfà 138 kap. pudà; stepju sehklas, 87 1/2%, 143 kap. pudà.

Kanepes makfà 115 kap. pudà.

Lini, weenumehr stingri. Peeprasijuma daudz. Kahdi un kuree lini, tadda zena, 40—60 un par wairak rbl. birkawà.

No ahrsemem.

Wahzija. Wisas awises gan garakòs gan ihsakòs, gan pamatigakòs gan pawirschakòs rakstiòs apskata nodsihwoto gadu (Wahzijà u. z., kà sinams 12 deenu agraki jaunsgads) un rauga ispehtit nahkotni, issinat, ko nahkoschais gads nesis. Sinams, ka katris laikraksts gan pagahjuscho gadu gan ari nahkoscho apskata no sawa stahwokla un to no ta noluhkodamees tehlo gaischakàs waj tumschakàs krahsàs, bet wispahrigi war sazit, ka tehlojumi deesgan tumschi un jo sewischki druhmi un tumschi tee ir tad, ja tehlotaji ir leelgruntneeki (agrareeschi), kuri ir pa seemas swehtku — meera swehtku laiku naw aprimuschi karot pret Kreewu-Wahzu tirdsneezibas lihguma noslehgschanu. Lai usklausamees laukfaimneeku (agrareeschu) sabeedribas preekschneeka von Plötza raudu dseesmu: „Man ir neskaitamas wehstules no masgruntineekeem, skuras wisas leezina, ka truhkums semè aissneedsis augstako pakahpeenu un wina dabiskàs sekas ir nemeers un issamisums. Semneekam grùhti saprast, kà eespehjams, ka par wari teek isahrditi trona un tehwu semes pamati. Uf kureeni lai gan tà nokluhstam — waj teescham sozialdemokrateem buhs gawilet — jo tahdi rihkojotees tatschu waj uf deribu teek gahdats, ka teem rodas bareem jaunu peekriteju — kapehz gan semneeku meeribu un padewibu tik wisai bahrgi pahrbauda?" Tà tad redsams, ka issamisums un faschutums pee leelgruntneekeem (agrareescheem) pateesi aissneedsis augstu stahwokli. Trona un tehwu semes pamati teekot satrizinati un sozialistu mahzibam starp semneekeem sagatawota augliga seme — un kapehz tad ihsti leelgruntneeki tà trokschno? Tapehz, ka tee negrib, ka if Kreewijas Wahzijà eewestà labiba tiktu mehrota ar tahdu paschu mehrauklu kà zitu walstju labiba, t. i. tiktu nemta tikai 3 1/2 markas (ap 165 kap.) no 1 dubult zentnera (244 mahrzinam jeb 12 podeem) labibas, bet wini labpraht wehletos, ka ari turpmak uf Kreewu labibas pastahwetu (uf ik katra dubultzentra jeb 12 podeem) 5 markas (240 kap.) waj pat wehl augstaks nodoklis. Ka leelgruntneeki sawu patigo mehrki nepanahks, uf to ir eemesli zeret. Kapriwis tagad grib wiseem spehkeem galwenako wehribu peegreest tikai tirdsneezibas lihgumam ar Kreewiju, lai to isdabutu walstssaeimà zauri. Un lai gar to jo sekmigaki waretu darbotees, tad schimbrihscham ari no finantschu ministra Mikela atlikta uf kahdu laiku pee malas ir finantschu reforma.

Anglija. Anglu tautas weetneeki pa seemas swehtkeem tikai maf deenu dabuja atpuhstees un atkal pehz ihsas atpuhtas eesahkuschi sawu darbibu. Tautas weetneeki schogad ihsti rosigi strahdajuschi — jo pawisam noturetas ne masak kà 206 sehdes, gan kahrtejas gan ohrkahrtejas, tik daudz wehl lihdz schim nekad naw noturets. Par Jru paschwaldibas preekschlikumu ween noturetas 84 sehdes, par budscheta 38 u. t. t. Sirmais isweizigais walstswihrs Gladstons it ismanigi pratis issargatees no wisàm draudoschàm bangam, kas ta waldibas kugi draudeja usdsiht sekle waj sadragat pret klintim. Wispahrigi Gladstona ministrijai eesahkumà paregoja ihsu muhschu, bet Gladstons ar retu isweizibu isweds tautas weetneeku namà zauri eesneegtos preekschlikumus ar 30—40 balsu wairumu — un tà tas war eet wehl labi ilgi, ja warbuht neatgadas kahdi neparedzeti atgadijumi. — Gladstons pehdejàs deenàs swineja sawu 85. dsimuma deenu. Winam apakschnamà (tautas weetneeku namà) ee-ejot Jri un liberali no sehdekleem pazeldamees, to apsweizinaja gawiledami; ari Balfurs to apsweizinaja no konserwatiwo un unionistu puses.

Greekija. Ari Greekijà anarkisti naigi ween strahdà sawus breesmu darbus. Tà nesen 19. dezembrì tika nosweesta kahda bumba uf tautas weetneeku nama pakahpenem. Bumba, kura bija pildita ar kahdu nepasihstamu weelu, gan pahrsprahga, bet nepadarija nekahda posta. Tautas weetneeki turpinaja sawu darbibu. Apstakli Greekijà wispahr deesgan behdigi un finanzes tik wahjas, ka Trikupis jau atsinis, ka Greekija wairs nespehj maksat wisas prozentes, bet tikai kahdu daku. Schi sina sinams loti ustrauza naudas aisdewejus Frantschus, Wahzus, Anglus u. z. Kà awise Times sino, tad ari pats karalis un seme par tahdu Trikupija soli esot wisai ustraukti un karalis pat esot pirmajà azumirklì gribejis waj atkahptees no trona, bet tikai mihlestiba uf Greekiju to no tahda sola atturejusi. Sawadi gan, ka pats karalis, kà leekas, naw sinajis, kahdà stahwokli atrodas finanzes!

Telegramas.

Peterburgà, 21. dez. Pehz awischu sinam, finantschu ministrs, sanemdams kahdu 2. gildes tirgotaju deputaziju, kura luhguse pehz peelaischanas pee birschas, teizis, ka winam Kreewu tirdsneezibas usplaukschana loti peeauguse pee sirds un tadehl darischot wisu, kas tam pehz likuma eespehjams; winsch domajot, ka 2. gildes tirgotaji ne pawisam nebuhtot birschà leeki.

Peterburgà, 21. dez. Schodeen issludinats likums, kursch sihmejas uf teesas spreedumeem masakàs prahwàs pret Baltijas gubernàs dsihwojoscheem semneekeem. Ari issludinats likums par semneeku pahreeschanu uf zitureeni.

Romà, 3. janw. (22. dez.). Nemeeri Sizilijà turpinas. Pietraperzijà, kur nemeerneeki aisdedsinaja atklahtas un priwatas mahjas — saldati schahwa. Peezi zilweki tika nonahweti un daudz eewainoti. Mazarà laudis aisdedsinaja rahtusi un apkahrtejàs ehkas. Krispis generalim Morram, tagadejam pawehlneekam, Sizilijà dewa neaprobeschotu waru.

Ihpaschneeks un isdewejs: Ernsts Plates.

Atbildigee redaktori:

Dr. phil. Arnolds Plates. Dr. philos. P. Sàlits.

Дозволено цензуром. — Рига, 22 декабря 1893 г.

Nahkoschais **„Mahjas Weesa"** numurs, t. i. 1894. gada **pirmais numurs,** isnahks 1. janwari 1894. g. (bet tà kà 1. janwaris ir swehtku deena, tad „Mahjas Weesa" 1894. g. **pirmais numurs** jau buhs dabujams peektdeen, 31. dezembrì 1893. g.). „Mahjas Weesa" nahkoscha gada **otrais numurs** isnahks treschdeenàs, 1894. g. 5. janwari, no kuras deenas sahkot tas isnahks kahrtigi **katru nedelu treschdeenàs.**

Sobu flimneekus

peenemu nedēlas deenās no pulkst. 9 rihtā lihdſ 1 pusd. un no pulkſt. 3 lihdſ 6 pehz pusd. Swehtdeenās un ſwehtku deenās no pulkſt. 10 lihdſ 12 pr. pusd.

Dentists **E. Groſswalds,**
Peldu (Zuhku) eelā Nr. 21, 1 trep.

Azu ahrſts Dr. L. Blumenthals
tagad dſihwo:
Eekſchrigā, maſā Kaleju eelā Nr. 16, Kalku eelas tuwumā un peenem turpat **azu flimneekus** katru deenu no pulkſten 10—12 preekſch pusd. un no pulkſten 4—5 pehz pusd.
Swehtdeenās un ſwehtku deenās tikai preekſchpusdeenās.
NB. Kad wajadſigs waru teem flimneekeem, kureem japaleek ilgaku laiku ahrſteſchanā, apgahdat lehtu dſihwokli. 1

Uſtura un dſihwoklis preekſch jauneem zilwekeem Strehlneeku (Schützen) eelā Nr. 5, dſihw. Nr. 21.

Harmonikas
1-, 2- un 3-rindigus war dabut lehti pirkt pee **E. Buſchmana,** tilta galā, Akmenu eelā Nr. 9. Sataiſiſchana teek ihſā laikā iſdarita par lehtu zenu.

Bilards

un daſchas zitas leetas pahrdodamas Keiſara dahrſa eelā Nr. 18.

Preekſch 1

ſeemas ſwehtku eglites:

Parafin-ſwezites,

pazinās no 15, 24 un 30 gabaleem,
wafku-ſwezites, baltas un raibas,
eglischu aiſdedſinatajus,
ſpihgulojoſchas papiru bahrkſtes,
ſelta un ſudraba putas,
ſelta un ſudraba puhderu,
ſalona leeſmas,
ſalona uhdens ſtruhklas,
ſalona wulkanus,
ſeemas ſwehtku eglites pukes
(ar bengaliſku uguni)
deglu-ſchnores

pardahwā

Adolfs Wetterichs,

9, Zuhku (Peldu) eelā 9.

Manā grahmatu pahrdotawā dabujama ſchahda jauna grahmata:

Sprediku grahmata

preekſch
wiſām baſnizasgada ſwehtdeenam un ſwehtku deenam
no
J. W. Sakranowicz,
Leel-Auzes draudſes mahzitaja.
Maksā 1 rbl. 75 kap.
Ernsts Plates.

„Mahjas Weeſis"

nahkoſchā gadā uſſahkdams ſawu 39. gada gahjumu iſnahks pilnigi pahrgroſitā un paplaſchinatā weidā, pabalſtits no muhſu wiſlabakeem ſpehkeem.

„Mahjas Weeſis" lihdſ ar **„Literariſko Peelikumu"** un **„Semkopibas Peelikumu"** maksā tikai:

eekſchſemē:		ahrſemēs:
Bez peeſuhtiſchanas:	Ar peeſuhtiſchanu:	par gadu . . . . . 3 rbl. — kap.
par gadu . . . 1 rbl. 75 kap.	par gadu . . . . 2 rbl. 75 kap.	„ ½ „ . . . . . 1 „ 60 „
„ ½ „ . . . — „ 90 „	„ ½ „ . . . . 1 „ 40 „	

Lai tuhlin no jauna gada wiſeem waretu kahrtigi peeſuhtit **„Mahjas Weeſi"**, tad zeen. laſitajus laipni luhdſam apſtellejumus uſ 1894. g. iſdarit pee laika.

Apſtellejumi uſ **„Mahjas Weeſi"** un ſludinajami ſuhtami uſ ſchahdu adreſi: Въ экспедицію газеты „Маясъ Віасисъ", гор. Рига („Mahjas Weeſa" ekſpedizijai Rigā, pee Petera baſnizas).

„Mahjas Weeſa" ekſpedizija.

„Excelsior" Grand Champagne.

Wiſaugſtaki apſtiprinatā

Wihnkopibas ſabeedriba Odeſā (Société Vinicole à Odessa)

zaur ſcho paſino, ka winas, pehz Schampanā leetojamās metodes pagatawotais ſchampanas wihns:

„Excelsior" (sec, demi-sec un doux)

ir dabujams katrā ſlawenakā wihna tirgotawā un apſtellejumus no wihna tirgotaju puſes nem preti un ahtri iſpilda

Wittkowſki-Kwerfeldts un beedr.,
weenigee „Excelsior" ſchampana ſabeedribas weetneeki
preekſch **Widſemes, Kurſemes, Igaunijas** un **Wilnas.**

„Mahjas Weeſi"

iſdala un peenem apſtellejumus

T. Hanſchkinewitzs,
Ahgenskalnā, Kalnzeema eelā Nr. 4.

Leepajā.

M. Peterſona grahmatu drukatawa un pahrdotawa, Julianes eelā Nr. 40, paſcha namā, **peenem apſtellejumus** un **ſludinajumus** preekſch laikraksta

„Mahjas Weeſis".

Rigā, Kungu eelā № 22,

Rigā, Haſſerberga namā.

No
Baltijas audeklu un dſiju manufakturas ſabeedribas, Kengeragā,
par fabrikas zenam
dabujami
audekli un dſijas
wiſās leelakās Rigas manufakturas pahrdotawās, kā ari noliktawā pee
K. Lorch & beedr.,
Rigā, Kungu eelā Nr. 22,
pahrdodami.

No finanzminiſtrijas.

Uſ 1892. g. 13. nowembri Wiſaugſtaki apſtiprinatā miniſtru komitejas nolehmuma pamata **agrako muſturu** 50 rbl., 25 rbl., 10 rbl., 5 rbl., 3 rbl. un 1 rbl. gabalu **walſts kreditbiletem,** kas iſlaiſtas uſ 1868. g. 13. februara Wiſaugſtakā ukaſa pamata, kā ari 25 rbl. gabalu kreditbiletem, kas iſlaiſtas uſ 1880. g. 20. oktobra Wiſaugſtakā ukaſa pamata, **pahrmainiſchanas beidſamais termins** noteikts

1. majā 1894. gadā.

Pehz ſcha termina notezeſchanas agrako muſturu kreditbiletes **pee krona makſaſchanam netiks preti nemtas** un **nebuhs obligatoriſkas leetoſchanai ſtarp priwatperſonam.**

Agrako muſturu kreditbitetem, kuru pahrmainiſchana un leetoſchana nobeidſas ar 1894. g. 1. maju, ir ſchahdas **paſihſchanas ſihmes:**

1) Uſ 1868. g. 13. februara ukaſa pamata iſlaiſtām:
50 rbl. gabali, ar **Keiſara Petera I.** gihmetni.
25 „ „ „ **Zara Alekſeja Michailowitſcha** gihmetni.
10 „ „ „ **Zara Michaila Feodorowitſcha** gihmetni.
5 „ „ „ **Leelkuna Dmitrija Donſkoja** gihmetni.
3 „ „ } iſlaiduma gada ſkaitlis eeſpeests biketu otrās
1 „ „ } puſes widū.

2) Uſ 1880. g. 20. oktobra ukaſa pamata iſlaiſteem:
25 rbl. gabaleem — baltas krahſas bez kahdeem iſpuſchkojumeem un ſehgela otrā puſē.

Georg Schmidt'a

pulkſtenu un ſudraba leetu pahrdotawa,

Wehwern eelā Nr. 15,
peedahwā leelā iſwehlē
ſelta, ſudraba un nikela pulkſtenus
uſ galwoſchanu.
Roku ſprahdſes, broſchas, kehdes un brelokus.
Leelā iſwehlē
ſelta un ſudraba laulibas gredſenus,
kā ari **ſafonu gredſenus.**
Reparaturas teek lehti un ahtri iſdaritas.

Anglu auſchamu deegu, apteeku, krahſu un ſmarſchojoſchu pretſchu pak-kambaris
Rigā, netahku no rahtuſcha, pee **„Siwis",**

Kalku-eelā Nr. 38.

Zaur ſcho paſinoſu, ka magaſinas krahjumi papildinati ar prezem iſ labakām fabrikam pehz ſawa gandriſ puſmuhſcha ilgas darbibas peemehra un pilnigā iſwehlē:

Anglu kokwilnas auſchamee deedſini,
linu-dſijas,
wilnas-dſijas, } preekſch auſchanas.

Deegi, deedſini un **dſijas** no wilnas, kokwilnas, lina, ſihda, ſudraba un ſ... preekſch auſchanas, adiſchanas, ſchuhſchanas un rokdarbeem, no wiſadām krahſam, ſorten... un ſmalkumeem; **kurpeeku drahte,** ... **niſchu** un **ſehgel-deegu;** ... **wiſas** ... **wates ſortes;** **wiſadas leetas** preekſch poſamentu darbeem; **ſweineeku tihkli** un ... peederumi preekſch ſwejneezibas, kā ari **tuhku, audeklu,** ... **Turku audekli,** ... **lakatus** u. t. t.

!!! Jauns !!!

Publaini audi, tihrwilnaini preekſch greſnuma drahnam un krahſu daſchadibā.

Blakus eewehlu ſawu

apteeku, kimikaliju, krahſu un ſmarſchojoſchu pretſchu magaſinu.

Wiſadas kraſas (perwes), **Anglu laku perwi, firniſu, ellu** no Kreewijas un ahrſemes, **wiſadas ſkahbes, natriju** un **kaliju** un **zitas kimiſkas prezes, eſenzes Kelnes uhdeni** (o-de-kolonju), **ſmarſchojoſchas weelas** iſ ſlawenām fabrikam **wiſadas ſeepes, patentetus ahrſteſchanas lidſeklus, ſahles** u. t. pr.

Apſtellejumi teek iſpildīti ahtri un pareiſi

Rigā, Kalku eelā Nr. 38, pee „Siwes".

Kas wehlās, tam top pretſchu rahditajs perſuhtits par welti.

Pretim atrodās trihs manas magaſinas, kur pahrdod **manufaktur-, wehwern** un **ſweineeku prezes.**

Nandas wehſtules ſuhtamas uſ ſchahdu adreſi: **P. M. Potapow, Rigā.**

Uſaizinajums

uſ jaungada wiſitu atpirkſchanu.

Latweeſchu jaunekłu ſkaits, kas eet uſ augſtſkolahm augſtakas mal... zibas ſmeltees, ik gadus ſtipri peeaug. Par to nu katram Latweeti... kas ſawu tautu mihlē, ſirſnigi japreezajas. Bet lihdſ ar to paleek ta... tas peenahkumi leelaki, maſturigai, bet zihtigai Latweeſchu jaunajai audſ... paligā nahkt, lai ta panahktu ſprauſto mehrki. Tahda kopiga un ſ... draudſiga pabalſtiſchana it ihpaſchi tagad jo wajadſiga, tadehl ka Latwe... ſchu ſtudentu wezakeem, kas peeder pa leelakai daļai ſemkopju kahrtai, a... gruhteem ſaimneezibas apſtakleem wairs naw eeſpehjams, ſaweem de... leem to palihdſibu ſneegt, ko bija agraki zerejuſchi. Te nu peenahk... Latweeſchu tautai un it ſewiſchki teem, kas war atlizinat kahdu graſ... labdarigam mehrkim, paligā nahkt mineteem wezakeem.

Iſdewigs brihdis, ſawu palihdſigu roku paſneegt, ir jaungada-w... ſitu atpirkſchana. Tas ir wezs un labs eeradums, jaungadā wehlet lab... ſaweem radeem, draugeem, paſihſtameem un wiſeem teem, ar kureem ... kahda dariſchana. Bet neba to iſdarit katru reiſi eeſpehjams. Tape... daſchās pilſehtās un to ſtarpā ari Rigā nodibinajees eeradums, ka atpe... kas par ſinamu naudas dahwanu no peenahkuma, wajadſigās weetās pe... ſonigi iſdarit laimes wehlejumus, un to iſdara ar awiſchu palihdſib... Proti kahda waj wairak awiſes apnemas iſſludinat laimes wehleta... wahrdus un eemakſata nauda nahk kahdam labdarigam mehrkim. Muh... Wahzu lihdſpilſoni tahdā kahrtā ſalaſa kahdu tuhkſtoti rubku, Latweeſ... tikai kahdus ſimtus, kas nahk par labu ſtudentu palihdſibas laſei. ... ari mums, Latweeſcheem, un it ihpaſchi lauzineekeem, kuru dehleem aug... ſkolās wiſpirms nahk par labu no jaungada wiſitu atpirkſchanas eena... kuſi nauda un kureem paſcheem jo gruhti ir, iſdarit laimes wehlejum... wiſeem teem, kas zer tahdus ſanemt, peenahktos wairak kopt ſcho teizam... eeradumu.

Tadehl Sinibu Komiſija greeſchas ar luhgumu pee Latweeſchu p... blikas, ari ſchini gadā peedalitees pee jaungada wiſitu atpirkſchanas.

Sinibu Komiſija ir pahrleezinata, ka daſcham awiſes abonentam p... awiſes apſtelleſchanas buhs eeſpehjams, ja ne daudſ, tad weenu ru... lihdſa ſuhtit un eemakſat jaungada wiſitu atpirkſchanai un Latweeſc... ſtudentu palihdſibai par labu. Pahrmakſajumi, kā ſaprotams, tiks ... pateizibu ſanemti un ihpaſchi mineti.

A. Webers,
Rigas Latv. Beedr. Zinibu Komiſijas preekſneeks.

Tehjmaſchinas,

miſina, tombaka un nikela, taiſnōs un ſmukōs faſonōs wiſeem peederumeem.
Kaſijas kannas un **kaſijas dſirnawas.**
Galda un **kehka kulturus** no baltā ſkahrda, miſina, tombaka jaunſudraba.
Tehjbretes un **maiſes kurwjus,** miſina, nikela un laketus.
Ehdamkarotes, tehjkarotes un **preekſchlejamas karotes.**
Ihſtus Fiſkara galda naſchus un **dakſchinas.**
Emaljetus un apzinnetus kehka traukus, kā ari daſchadas **mahjſaimn... zibas** un **kehka leetas** peedahwā leelā iſwehlē

wairumā un maſumā
weenigā, wiſuwezakā un pateeſā

J. Redlich

Anglu magaſina.

Mag. E. Birſmana apteeku pretſchu tirgotaw...
Rigā, Schahlu eelā Nr. 9 (ſtarp wezo ratuſi un Daugawu)
peedahwā leelā iſwehlē
Seemas ſwehtku eglites iſpuſchkojumus,
kā: **ſwezites** un **Inkturiſchus** daſchadā dahrgumā un iſſkatā, **engela matus, feltu ſudrabu preekſch wallreekſteem, ſneega pahrſlas** u. t. t.

Poſtkawa: Kungu un Petera baſnizas eelu ſtuhri.

J. W. Mündela

Rigas gumija pretſchu fabrika
peedahwā **leelumā un maſumā par lehtakām zenam**

gumija galoſchas

un

drehbju kurpes ar gumija ſolem.

preekſch brauſchanas un braukſ... lokomobilem u. t. t.

Gumija ſpehta bumbas, pelēas un raibas.
Ahrzemē zaurineleidoſchas drehbes, kahju ſlawenā grihbas deh... ſiem recepes, kā ari wiſas zitas gumija prezes iſ labākām ... Krurgiſkām wajadſibām.

Fabrika paſtāw no 1864. gada.

Jaeger un beedra

wihnu pahrdotawa

(dibinata 1864 g.)
leelajā Grehzneeku (Sinder) eelā Nr. 30.

Leelā iſwehlē
Kreewijas
un
ahrſemes wihni,
konjaks, rums, araks, ſchampanja u. t. t.

Noliktawas:
Jelgawā pee **C. Torchiani** (M. ...)
Leepajā pee **J. N. Mamonow.**

Wihnu tirgotawa un ſchampanu fabrika

Universel

Grand Champagne.

sec, demi-sec, doux,

pehz Frantſchu parauga (pudelēs ruhdſis) pagatawots no

Ludw. A. Schweinfurtha,

Rigā, Grehzneeku (Sinder) un Marſtal-eelu ſtuhri.

Fabrika dibinata 1849. gadā. 1

Mündela un beedra

tabakas un zigaru fabrika,

Rigā,

pardahwā **leelumā un maſumā:**

Zigarus leelā iſwehlē, labi noſtahwejuſchos, ſlawenā labuma.
Zigaretes un **papiroſus** no wiſteizamakās ſortes, kā ari
Turku tabaku par daſchadām zenam, teizama labuma un weenumēr ſwaigu.

Uſ pirzeju **paſtellejumeem** iſgatawo **tabaku** ari daſchadā ſtiprumā un greeſumā.

Bakun tabaku lapās un greeſtu, garſchigu un eewehrojami labu.

Noliktawa: Kungu un Petera baſnizas eelu ſtuhri, paſchu namā.

Печатать разрѣшается. Рига, 23 декабря 1893 г. — Рижскій Полицмейстеръ Подполковникъ Рейхартъ. — Drukats un dabujams pee bilſchu- un grahmatu-drukataja un ...